

Grindwinning stopt voor das

Midden-Limburg is de grootste grindproducent van Nederland. Zo langzamerhand is dit gebied omgebouwd tot een groot plasengebied. Wegen, weilanden, boerderijen, alles wijkt voor de baggermachines. Tussen Swalmen en Roermond bedreigt de ontgrinding ook een dassenfamilie. Tot vlak voor hun burcht zouden de weilanden afgegraven en ontgrind worden. Daarmee zouden de dassen hun foerageergebied verliezen, wat een zware slag voor de plaatselijke dassenpopulatie zou zijn. De Vereniging Das en Boom en de Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen hebben bezwaar aangetekend tegen de ontgrindingsvergunning bij de Raad van State. Bij de afgifte van de vergunning voor de ontgrinding door de provincie Limburg is onvoldoende rekening gehouden met de bescherming van de das. Dat terwijl die bescherming

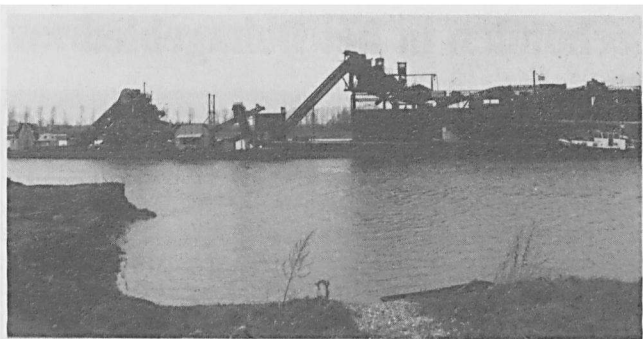

Foto Pieter Elbers

in de dikke beleidsnota 'Dassenbeschermingsplan Limburg' juist versterkt moet worden. De provincie heeft hiermee onvoldoende rekening gehouden en dit was voor de Raad

van State reden om de vergunning te schorsen. Inmiddels zijn er van de acht hectare reeds vijf hectare afgegraven. Hopelijk is deze schorsing van een ontgrindingsvergunning voor de Limburgse overheid aanleiding om ook zelf rekening te houden met hun eigen dassenplannen en de natuurbescherming eens serieus te nemen.

Reinier Akkermans

Pietersberg voor de vleermuizen

's Winters overwinteren honderden vleermuizen in het gangenstelsel 'de Zonnenberg' in de Sint Pietersberg ten zuiden van Maastricht. De Maastrichtse VVV organiseert in dit gangenstelsel rondleidingen voor toeristen. Jaarlijks leidt ze 120.000 toeristen door de uitgehakte mergelgangen. De grote groepen toeristen werken echter verstorend op de winterslaap van de vleermuizen. In de vergunning voor de rondleidingen heeft het ministerie van landbouw, natuurbeheer en visserij daarom strenge beperkende voorwaarden gesteld. Met de nieuwe vergunning mag de Maastrichtse VVV 's winters nog slechts twee rondleidingen per dag organiseren, waaraan hooguit 50 personen mogen deelnemen. Deze beperkingen zullen de VVV op jaarbasis f80.000 minder opleveren. De VVV is tegen de nieuwe vergunning bij de Raad van State in beroep gegaan. De

Raad van State oordeelde dat de rondleidingen de vleermuizen verstoorden en stelde het ministerie in het gelijk. De beperkende vergunning

blijft dus gehandhaafd en mogelijk zal de Pietersberg weer aan belang winnen als overwinteringsplaats voor vleermuizen.

Reinier Akkermans

Overwinterende watervleermuis en baardvleermuis in een mergelgroeve. Foto Rob Cuypers.

Zeehonden in het Deltagebied

Van de vijf zeehonden die het vorig jaar in de Oosterschelde zijn uitgezet (zie Zoogdier 90/1), zijn er nog steeds drie of vier in de Oosterschelde aanwezig. Eén dier is in een vissersnet op de Noordzee om het leven gekomen. In totaal bevinden zich er nu nog zeven zeehonden in de Oosterschelde. De dieren houden zich vooral op nabij de Roggenplaat in de Oosterscheldemond. Met de drie dieren in de Grevelingen en

de vier in de Westerschelde erbij bestaat de Zeeuwse populatie momenteel uit veertien dieren. Binnenkort zal een rapport van het Rijksinstituut voor Natuurbeheer verschijnen over de ontwikkelingen binnen de populatie in relatie tot onder andere de zeevaart.

Piet van der Reest

Gevaarlijke afdaling

Een bericht in het halfacht-journaal op de televisie meldde dat er opnieuw een ongeval is gebeurd op de N4 te Martelange. Eens te meer kantelde een zware vrachtwagen, nadat zijn remmen het hadden begeven tijdens de

afdeling van de gevaarlijke en behoorlijk steile helling aldaar. Het is niet de eerste keer dat hier een dergelijk ongeval gebeurt. Ditmaal had de gebeurtenis evenwel kwalijke gevolgen voor het milieu. De tank van de oplegger was lek geslagen en de inhoud kwam op het wegdek terecht, van waaruit het in de aangrenzende Sûre liep. De journalist suste ons met de troostende woorden dat de verontreiniging minimaal was. In werkelijkheid veroorzaakte het chloorzuur een haast volledige vissterfte over een lengte van 30 km tussen België en Luxemburg, precies op de plaats waar nog enkele otters voorkomen.

Roland Libois

Kunstmatige dassenburchten

Ten zuiden van Nijmegen zullen zes nieuwe dassenburchten worden aangelegd. Dit plan vormt een onderdeel van de ruilverkaveling "Rijk van Nijmegen-Zuid". De zes burchten en twintig kilometer nieuw aan te leggen heggen en singels moeten de dassen bescherming geven tijdens hun trektochten. Enkele jaren geleden werd het woongebied van de das ten Zuidwesten van Nijmegen doorsneden door de aanleg van rijksweg A73. De nieuwe burchten en heggen sluiten aan op de destijds aangelegde dassentunnels onder de rijksweg. De beplanting is extra noodzakelijk geworden, omdat er in de loop van de jaren nogal wat groen verdwenen is. Groen dat ook in de ruilverkavelingsplannen gehandhaafd zou blijven. Dit verdwijnen van singels en heggen vormde een extra bedreiging voor de dassenpopulatie in het gebied. Met de verbetering van de ecologische infrastructuur wil men een bijdrage leveren aan het voortbestaan van de dassen rondom Nijmegen.

Piet van der Reest

Belangrijke kraamkolonies van vleermuizen bedreigd

Langs de Spaans-Portugese grens, district Portalegre in Centraal-Portugal, ligt een grot die één van de grootste in Europa bekende kraamkolonies van vleermuizen en één der belangrijkste vleermuis-kolonies van het Iberisch schiereiland herbergt. In de zomer vindt men er niet minder dan 20.000 langvleugelvleermuizen, naast enkele honderden vale vleermuizen en enkele kleine vale vleermuizen. Ook in de winter verblijven er zo'n 15.000 langvleugelvleermuizen samen met ongeveer 350 grote hoefijzerneuzen en enkele exemplaren van de zeldzame euryale- en mehely hoefijzerneus. Verder overwinteren er de watervleermuis, de franjestaart, de Bechstein vleermuis en de ingekorven vleermuis.

Een ondernemer heeft de

gronden rondom de grot aangekocht en wil nauwelijks 300 meter van de grotingang een kaasfabriek en een grote schaapsstal optrekken. Indien de plannen doorgaan dan is het zo goed als zeker dat de grot niet langer door de vleermuizen zal worden bezocht, temeer daar de kans bestaat dat de grot als stortplaats gebruikt gaat worden. Wetenschappers en natuurbeschermers uit de regio zijn nu een actie gestart om de grot aan te kopen.

Voor 25 frank of f1,50 per vleermuis kan men in deze koop participeren. Bijdragen kunnen overgemaakt worden op rekeningnummer 063-1274452-04 van de Vleermuizenwerkgroep, Van Peltstraat 11 te 2018 Antwerpen onder vermelding "Vleermuizen Portugal".

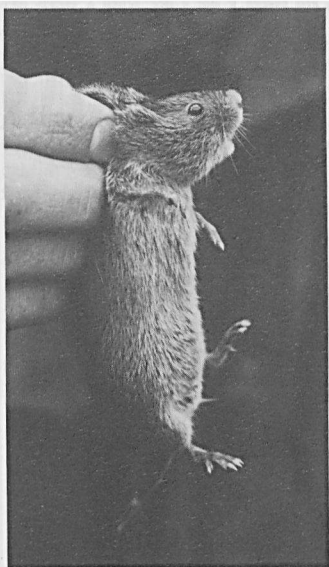
Alex Lefevre & Dirk Criel

Flora- en faunawet verder vertraagd

Het ministerie van landbouw, natuurbeheer en visserij presenteerde in 1987 met veel tam-tam een nieuwe flora- en faunawet. Alle wetgeving met betrekking tot de bescherming van de flora en de fauna zal in deze wet worden geregeld. Nadat de natuurbescherming de wet goed had bestudeerd, was het enthousiasme bekoeld. Het wetsvoorstel bood weinig nieuws en was eigenlijk een optelsom van de oude wetgeving. De voorgestelde flora- en faunawet biedt amper de mogelijkheid tot biotoopbescherming. Bovendien hinkt de wet op twee gedachten: gebruiken (jacht) of beschermen. Nergens wordt een ferme keuze gemaakt. Een ander punt van kritiek is het feit, dat de daadwerkelijke bescherming van de soorten niet in de wet, maar bij algemene maatregel van bestuur (amvb is een ministeriële beslissing) wordt geregeld. Dit betekent, dat een minister buiten de Tweede Kamer om dieren en planten hun bescherming kan ontnemen.

De Raad van State, aan wie elke nieuwe wet moet worden voorgelegd, heeft vernietigende kritiek op het voorstel. De Raad vindt, dat de oude wetten niet goed zijn geïntegreerd. Zo hekelde hij het voortbestaan van de jachtraad naast de natuurbeschermingsraad. Vreemd zijn ook de grote mate van wettelijke detaillering als het jachtaangeleden betreft en de vele amvb's bij de daadwerkelijke bescherming van plant en dier. De Raad van State kan door deze grote delegering van bevoegdheden niet zien, of de nieuwe wet inderdaad de beoogde betere bescherming biedt.

Het ministerie neemt de kritiek serieus en gaat het wetsvoorstel aanpassen. Zo

De zeldzame noordse woelmuis geniet geen enkele bescherming. Iedereen mag ze vangen. Foto Jack van der Neut.

zullen onder andere de natuurbeschermingsraad en de jachtraad in elkaar worden geschoven en wordt het aantal amvb's teruggebracht. In de tussentijd zal het ministerie van landbouw, natuurbeheer en visserij de vogelwet 1936 en de jachtwet aanpassen aan de regels van de Europese Gemeenschap. Wellicht dat men met deze reparatiewetgeving tevens kans ziet enkele knelpunten op te ruimen, zoals bijvoorbeeld onderbrenging van bever, das, noordse woelmuis, otter en witsnuitdolfijn in de natuurbeschermingswet.

Reinier Akkermans

Bestrijding van hondsdelheid

Hondsdelheid komt in Nederland sinds 1974 en in België sinds 1966 regelmatig voor. De vos is het belangrijkste slachtoffer en tevens de belangrijkste overbrenger van deze ook voor de mens gevaarlijke ziekte. Met het verdelgen van vossen (afschot, vergassing) dacht men de ziekte te kunnen stoppen. Ondanks de grote inzet van jagerszijde heeft dit nooit veel geholpen. Wel sneuvelden duizenden veelal gezonde dassen en vossen. Eind tachtiger jaren is een vaccin beschikbaar gekomen, waarmee met name vossen tegen hondsdelheid kunnen worden geïmmuniseerd. Al enkele jaren wordt de vaccinatie in de Benelux met succes toegepast. Kleine capsules met vaccin worden in aas (vleesballen, vet met vismeel) verpakt. Vervolgens

wordt dit aas in het veld uitgelegd, waar het dan door roofzoogdieren wordt gegeten.

In Nederland hebben jagers dit voorjaar in het zuiden van Nederlands Limburg 4000 vismeelballen uitgelegd. In België wordt hiervoor de luchtmacht ingezet. Vanuit helicopters zijn in mei van dit jaar duizenden vleesballen met vaccin boven de Ardeense bossen gedropt. In Nederlands Zuid-Limburg, waar al sinds 1988 wordt gevaccineerd, komt hondsdelheid nog slechts zeer sporadisch voor (laatste melding 1989). Wellicht dat met de acties van de luchtmacht de hondsdelheid in de Ardennen ook snel verdwijnt.

Reinier Akkermans

